

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Γεώργιος Β. Μαρίνος

Επίκουρος Καθηγητής Γενικής Ιατρικής - Προληπτικής Ιατρικής
Εργαστήριο Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής
Ιατρική Σχολή Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

WHO

«Το επίπεδο υγείας του πληθυσμού μιας χώρας είναι ταυτόχρονα συνέπεια και βασικός παράγοντας της αναπτυξιακής κατάστασης και προοπτικής της χώρας».

Κάθε σύστημα υγείας πρέπει να επιτυγχάνει:

- **Βελτίωση του μέσου επιπέδου υγείας όλου του πληθυσμού**
- **Διάχυση της καλής υγείας μεταξύ του πληθυσμού**
- **Ανταποκρισιμότητα του συστήματος υγείας στις προσδοκίες των πολιτών**

Αίτια ανάγκης μεταρρύθμισης

Σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο, τα συστήματα υγείας αλλάζουν προκειμένου να επιβιώσουν υπό την πίεση διαφόρων παραγόντων:

- Δημογραφικοί
- Νοσολογικοί
- Τεχνολογικοί
- Κοινωνικοί
- Οικονομικοί

Θεμελιώδεις αξίες συστημάτων υγείας

- **ΙΣΟΤΗΤΑ**
- **ΠΟΙΟΤΗΤΑ**
- **ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ (αποτέλεσμα/κόστος)**

Κανένα σύστημα υγείας δεν έχει ικανοποιήσει ταυτόχρονα και τις τρεις θεμελιώδεις αξίες

πχ.η βελτίωση της ισότητας και της ποιότητας αποβαίνει πάντα σε βάρος του κόστους

Φάσεις συστημάτων υγείας (1980-2000)

1. Ιεραρχική επιβολή διοικητικής διαχείρισης
2. Διαχωρισμός αγοραστών-προμηθευτών υγείας και ελεγχόμενος ανταγωνισμός
3. Σύγκλιση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
4. Το σύστημα υγείας θεωρείται ένα οικοσύστημα, όπου αλληλοεξαρτώμενα μέρη αλληλοεπιδρούν με ένα μη γραμμικό τρόπο (θεωρία χάους και πολυπλοκότητας)

Αίτια ανάγκης μεταρρύθμισης

- **Γήρανση Ευρωπαϊκού πληθυσμού**
- **Μεταβολή του νοσολογικού προτύπου**
- **Ευρύτερη ενημέρωση και αυξημένες απαιτήσεις των πολιτών**
- **Ανάπτυξη νέων θεραπευτικών τεχνολογιών**
- **Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων**

Στόχοι μεταρρύθμισης

- Ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών
- Ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας
- Εξάλειψη κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων
- Διοικητική αποτελεσματικότητα
- Διαχείριση πόρων και ανθρώπινου δυναμικού
- Υψηλή σχέση αποτελεσματικότητας-αποδοτικότητας
- Έλεγχος διογκούμενων δαπανών υγείας

Στόχοι μεταρρύθμισης

- Βελτίωση πρόληψης και προαγωγής υγείας
- Αναβάθμιση δομών και ιατροτεχνικού εξοπλισμού
- Αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (κίνητρα, αξιοκρατία, εκπαίδευση)
- Ανάπτυξη Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ)
- Έλεγχος παροχής δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών υγείας
- Καθιέρωση διαδικασιών κοινωνικής λογοδοσίας

ΤΟΜΕΙΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ
2. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ
3. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ
4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ

1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ

- Έμφαση στην πρόληψη και προαγωγή υγείας
- Συνθήκη Μάαστριχτ (§ 129): Προαγωγή δημόσιας υγείας
 - ✓ Πρόληψη ασθενειών
 - ✓ Καταπολέμηση σύγχρονης νοσηρότητας
 - ✓ Προαγωγή υγείας

Δημόσια υγεία

- Συνθήκη Άμστερνταμ (§ 153) (1999): η προστασία της υγείας στο επίκεντρο κάθε πολιτικής υγείας (περιβάλλον, μεταφορές, γεωργία, εργασία, εκπαίδευση κλπ)
- Ελλάδα (νόμος 2003): θεμέλια ανάπτυξης, Δημόσιας Υγείας, Πρόληψης και Προαγωγής Υγείας

2. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ

Στη σύγχρονη ΠΦΥ ενσωματώνονται

- **Οι υπάρχουσες μονάδες και υπηρεσίες ΠΦΥ**
- **Μονάδες δημόσιας υγείας**
- **Μονάδες προστασίας μητέρας και παιδιού**
- **Μονάδες προληπτικής ιατρικής και αγωγής υγείας**
- **Συστήματα ‘κατ’ οίκον νοσηλείας’**
- **Μονάδες φροντίδας ατόμων τρίτης ηλικίας**
- **Μονάδες φροντίδας και απεξάρτησης ναρκομανών**
- **Μονάδες ψυχικής υγείας**

Μεταρρυθμίσεις ΠΦΥ

- Αποκέντρωση και μεταβίβαση της ευθύνης στο χαμηλότερο επίπεδο
- Μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογών στους καταναλωτές υγείας
- Διαχωρισμό παροχής υπηρεσιών υγείας και χρηματοδότησης
- Χρήση προϋπολογισμού ως συστήματος ελέγχου με ανώτατο όριο δαπανών

Μεταρρυθμίσεις ΠΦΥ στην Ελλάδα

- Υπαγωγή ιατρείων και μονάδων του ΙΚΑ στο ΕΣΥ
- Εφαρμογή του θεσμού του οικογενειακού ιατρού
- Αξιοποίηση παλαιών και δημιουργία νέων μονάδων ΠΦΥ
- Εφαρμογή σύγχρονου διοικητικού, οργανωτικού και λειτουργικού προτύπου στις μονάδες ΠΦΥ
- Αξιοποίηση και ανάπτυξη συστημάτων τηλεϊατρικής και τηλεματικής τεχνολογίας

3. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

- Το περιβάλλον του νοσοκομείου να γίνει περισσότερο ανθρώπινο και ευχάριστο
- Ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ ασθενούς και ιατρικού, οικογενειακού και κοινωνικού του περιβάλλοντος
- Ανάπτυξη εξωνοσοκομειακών μονάδων
 - ✓ Κλινικές και χειρουργεία ημέρας
 - ✓ Νοσηλεία κατ' οίκον
 - ✓ Ξενώνες ήπιας νοσηλείας
 - ✓ Κέντρα αποκατάστασης

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

- Ηλεκτρονική συνταγογράφηση φαρμάκων
- Ηλεκτρονική αρχειοθέτηση υγειονομικού υλικού και προμηθειών αναλωσίμων υλικών
- Ηλεκτρονική αρχειοθέτηση των ιατρικών παραπεμπτικών σε διοικητικά κέντρα
- Μείωση λειτουργικών δαπανών νοσοκομείων

4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ

- Προσπάθεια διοικητικής αποκέντρωσης
- Τα νοσοκομεία πρέπει να εντάσσονται σε συστήματα όμορων νοσοκομείων (οριζόντια ανάπτυξη), αλλά και εξωνοσοκομειακές και πρωτοβάθμιες φροντίδας υγείας

Στόχοι των Περιφερειακών Συστημάτων Υγείας

- Σχεδιασμός με βάση τις υγειονομικές ανάγκες κάθε περιφέρειας
- Συμπληρωματικότητα και όχι αλληλοεπικάλυψη υπηρεσιών
- Ορθολογική κατανομή ανθρώπινου δυναμικού
- Οικονομίες κλίμακος (σίτιση, ιματισμός, απορρίμματα)
- Διενέργεια περιφερειακών διαγωνισμών
- Συντονισμός εφημεριών, διαχείριση επειγόντων περιστατικών

**Ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας**